

VUOSIKERTOMUS 2025

Filha on keuhkosairauksien asiantuntijaorganisaatio

Filha ry (Finnish Lung Health Association) on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu kansanterveys- ja asiantuntijajärjestö, jonka tehtävänä on edistää kansanterveyttä ja keuhkoterveyttä kehittämällä ja toteuttamalla luovaa yhteistoimintaa terveydenhuollon viranomaisten, ammattilaisten, muiden järjestöjen, väestön ja sairastuneiden kanssa keuhkosairauksien ja tuberkuloosin ehkäisyn ja hoidon tehostamiseksi sekä tupakoinnin ja allergioiden vähentämiseksi. Yhdistyksen tavoitteena on olla yksi johtavista keuhkosairausalan järjestömuotoisista osaamiskeskuksista Suomessa ja Euroopassa. Filha pohjaa yhdistyksen perinteisiin, mutta hakee samalla nykyaikaan soveltuvia toimintamalleja korostaen asiantuntijuutta, riippumattomuutta, kansainvälisyyttä ja humanisuutta.

Käytännön toiminta keskittyy näiden sairauksien ehkäisyyn, torjuntaan, hoitokäytäntöjen kehittämiseen, sairastuneiden omahoidon kehittämiseen ja ammattilaisten kouluttamiseen. Toiminnan pääpaino on kotimaassa, mutta kansainvälinen yhteistyö WHO:n (Maailman terveysjärjestö), The Unionin (Kansainvälinen tuberkuloosi- ja keuhkosairausunioni) ja alan muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa sekä kansainväliset hankkeet ja koulutukset kuuluvat järjestön toimintaan.

Sisällys

Pääsihteerin katsaus kuluneeseen vuoteen	3
Tukea tuberkuloosia hoitaville ja sairastuneille	4
Videokirjasto on ammattilaisia varten	7
Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma	8
Valtakunnallinen keuhkosyöpäohjelma	9
Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön vähentäminen ja lopettamisen tuki	10
Koronasta kuntoon -hanke (2022–2025)	11
Astman omahoidon ABC -hanke (2023–2026)	12
Luontohengähdys-hanke (2024–2026)	13
Terveydenhuollon ammattilaisten verkostot	14
Koulutusta terveydenhuollon ammattilaisten työn tueksi	16
Kansainvälistä toimintaa	18
Tutkittu tieto osaamista edistämässä	20
Aktiivista toimintaa yhteistyöverkostoissa	22
Viestintä	23
Talous	24
Hallinto ja henkilöstö	25
Tulevaisuudennäkymät	26
LIITE: Julkaisuluettelo	27

PÄÄSIHTEERIN KATSAUS KULUNEeseen VUOTEEN

Vuonna 2025 toimintamme tavoitteena oli ennaltaehkäistä, edistää varhaista toteamista ja korkealaatuista hoitoa, antaa tietoa, tehdä tutkimusta keuhkosairauksien, niihin liittyvien infektioiden ja allergioiden suhteen.

Pitkäjänteinen toimintamme niin tuberkuloosiin sairastuneen kuin sitä hoitavan ammattilaisen toiminnan tukemisessa jatkui. Tähän toimintaan meillä on yli sadan vuoden perinteet, mutta tarve työlle on edelleen ilmeinen. Tuberkuloosityössä tuotimme työkaluja, koulutimme ja tuimme terveydenhuoltoa, ohjasimme vaikeahoitoisten potilaiden hoitoa ja kehitimme vertaistukea. Väestölle suunnatulla tuberkuloosifisivustolla tarjosimme luotettavaa tietoa tuberkuloosista 12 eri kielellä. Lisäksi selvittelimme latentin tuberkuloosin diagnostiikan ja hoidon käytänteitä Pohjoisen ulottuvuuden maissa.

Tupakoinnin vastaisen työn painopisteitämme olivat ne väestöryhmät, joissa tupakkatuotteiden käyttö on yleistä. Perinteinen tupakointi vähenee, mutta nuuskan, sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien käyttö on kasvussa. Nuuska ja nikotiinipussit olivat keskiössä varusmiehiin kohdentuvassa Irti nuuskasta -hankkeessa. Jatkoimme tutkimusta varusmiesten tupakka- ja nikotiinituotteiden käytöstä ja siihen liittyvistä haitoista ja selvitimme tupakkatuotteiden käyttöä pandemian aikana.

Kansallisessa sisäilmaohjelmassa toimintamme kohdentui terveydenhuollon ammattilaisiin ja heidän osaamisensa tukemiseen. Valtakunnallisen keuhkosyöpäohjelman kirjoittaminen jatkui yhteistyössä terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Tämän ohjelman tarpeeseen herätteli muita Pohjoismaita heikompi ennuste keuhkosyöpäpotilailla.

Keuhkosairauksien ja allergian koulutukset hyvinvointialueilla toteutettiin läsnäolotilaisuuksina, mutta tarjosimme terveydenhuollon ammattilaisille koulutusta myös verkossa. Videokirjasto on osoittautunut hyväksi tavaksi tukea ammattilaisten osaamista, ja sen

sisältöä kehitettiin edelleen. Valtakunnalliset koulutustilaisuudet järjestimme läsnäolo- tai hybriditilaisuuksina.

Astman omahoidon ABC -hankkeessa tuimme työikäisiä astmaa sairastavia omahoidossa. Koronasta kuntoon -hankkeessa tarjosimme pitkäkestoisesti oireileville tukea verkkokursseilla. Luontohengähdys-hankkeessa tarjosimme hengityssairaille luontotoimintaa.

Toimintavuonna jatkui kaksi EU-hanketta ja alkoi yksi uusi EU-hanke. Yhdessä ennaltaehkäistään tarttumattomia sairauksia, toisessa keskitytään keuhkosairauksien ennaltaehkäisyyn, varhaiseen diagnostiikkaan ja hoitokäytäntöjen kehittämiseen, ja kolmannessa alkaneessa tupakoinnin ja nikotiinituotteiden käytön sivullisille aiheuttamien haittojen torjuntaan.

Koordinoimme useita terveydenhuollon ammattilaisille tarkoitettuja verkostoja, joissa jaetaan tietoa ja mahdollistetaan alueellisten hyvien käytänteiden hyödyntämistä. Tutkimustoimintamme oli kuluneena vuonna vireää. Panoksemme keuhkosairauksien ennaltaehkäisyn ja hyvän hoidon edistämiseksi niin kotimaassa kuin muuallakin Euroopassa oli monipuolinen.

Helsingissä 21.1.2026

Tuula Vasankari
Pääsihteeri, professori

TUKEA TUBERKULOOSIA HOITAVILLE JA SAIRASTUNEILLE

Tuberkuloositapausten määrä on laskussa, mutta sairastaminen on siirtymässä nuoriin, työikäisiin ja eri riskiryhmiin kuuluviin henkilöihin. Sairastuneiden keski-ikä on laskenut selvästi. Yli puolet sairastuneista on ulkomaalaissyntyisiä ja heidän osuutensa odotetaan edelleen kasvavan. Lääkkeille vastustuskykyinen tautimuoto lisääntyy. Hoito on haasteellisempaa ja sen on tarpeen muuttua yksilöllisemmäksi. Ukrainan sota vaikuttaa tuberkuloosin esiintyvyyteen vuosiksi eteenpäin ja vaikutukset ulottuvat myös Suomeen.

Muuttuva tilanne edellyttää vankkaa tietotaidon ylläpitoa, mutta myös uusiutumista. Tarvitaan riskiryhmien erityispiirteet huomioon ottavia toimia, väestön TB-tietoisuuden edistämistä eri kielillä sekä yhteistyötä terveyden- ja sosiaalihuollon, viranomaisen, järjestöjen ja väestön välillä sekä kansainvälistä yhteistoimintaa. Erityiskysymyksiin paneuduttiin vetämällä asiantuntijatyöryhmiä, ylläpitämällä terveydenhuollon ja muiden tahojen osaamista järjestämällä koulutusta, tekemällä hanketyötä sekä osallistumalla tutkimustoimintaan.

Työntekijöiden tuberkuloositarkastusten edistäminen

Tartuntatautilaki edellyttää työnantajaa vaatimaan sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä alle kouluikäisten hoitotehtävissä toimivilta uusilta työntekijöiltä selvityksen siitä, että nämä eivät sairasta hengityselinten tuberkuloosia. Lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) suosittaa seulomaan keuhkotuberkuloosia tuberkuloosin riskimaista saapuvilta maahanmuuttajilta. Suomessa ei ole tarkkaa kuvaa siitä, kuinka nämä seulonnat toteutuvat, mutta toisaalta viime vuosina on todettu tartuttavia tuberkuloositapauksia muun muassa lasten varhaiskasvatuksessa, telakkateollisuudessa ja sotealalla.

Hankkeessa on vuosien 2022–25 aikana selvitetty tilannetta, tuotettu informaatiomateriaalia ja järjestetty koulutusta aiheesta työterveyshuolloille sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä teollisuudessa, jossa työskentelee paljon ulkomaista työvoimaa. Filhan hankeryhmä on neuvotellut lakisääteisten TB-tarkastusten toteutuksesta ja sitä säättävästä tartuntatautilain pykälän uudistuksesta STM:n kanssa ja osallistunut aiheesta keskusteluun THL:n tuberkuloosin torjunnan ryhmän kokouksessa.

Vuonna 2023 viimeisteltiin tartuntatautilain tarkastuksiin liittyvät ohjeistukset TTL:n sivustolle, ja rakennettiin yhteistyötahojen kanssa (Seure, Hoiwa, TAMK ja YTHS) sähköisiä sovellustoimintoja TB-seulontojen käytännön toteutuksen avuksi. Kokonaisuudesta järjestettiin webinaari, ja aiheesta kirjoitettiin artikkelit Työterveyslääkäri-, Työterveyshoitaja- ja Infektioiden torjunta -lehtiin. Vuonna 2024 selvitettiin yhteistyötahojen kanssa (KEHA Business Finland, Barona, Atendo, Terveystalo tth) sotealan kansainvälisen työvoiman rekrytointireittejä ja toteutustapoja sekä lakisääteisten TB-tarkastusten toteutumista. Selvitysten pohjalta laadittiin TB-tarkastusten toimintasuositukset ulkomaista sote-alan työvoimaa ja opiskelijoita rekrytoiville tahoille (yritykset, hyvinvointialueet ja oppilaitokset) ja järjestettiin aiheesta TTL:n organisoimana webinaari, johon ilmoittautui lähes 400 kuulijaa.

Vuoden 2025 aikana Filhan hankeryhmä selvitti työnantajille, rekrytointiyrityksille, suurten hyvinvointialueiden infektioyksiköille ja työterveyshuolloille lähetettyjen kyselyiden avulla, miten Työterveyslaitoksen ohjeisto on toiminut ja miten sitä tulisi kehittää TB-seulontojen sujuvoittamiseksi. Vastausten ja viestinnän perusteella Työterveyslaitoksen ohjeistoa muokattiin ja TTL järjesti aiheesta webinaarin, johon osallistui 482 kuulijaa. Hankekokonaisuutta toteutettiin sosiaali- ja terveysministeriön (STM) hanke-

tuella ja yhteistyössä THL:n ja Työterveyslaitoksen (TTL) kanssa.

Raskaana olevien TB-tarkastukset

TB-ohjelmassa 2020 on ohjeistettu riskiryhmään kuuluvien synnyttäjien rtg-kuvaukset ennen synnytystä tuberkuloosin poissulkemiseksi. Filha on aiemmin päivittänyt toiminnasta tekstin Duodecimin NEUKO-sivustolle ja koostanut käytännön ohjeet Filhan sivustolle. Isoilta hyvinvointialueilta on tullut viestiä, että keuhkojen röntgenkuvauksia on melko usein jäänyt tekemättä. Vuoden 2025 aikana Filhan hankeryhmä selvitti kyselyiden (suuret synnytysyksiköt ja suurten hyvinvointialueiden infektioyksiköt) ja haastattelujen avulla minkälaisia tekijöitä ilmiön taustalla on. Tulosten perusteella päivitettiin TB-seulontoja koskevat ohjeistot, ja aihetta käsiteltiin STM:n kokouksessa ja THL:n TB torjunnan ryhmän kokouksessa. Vuonna 2026 neuvotellaan mahdollisesta toimintalinjauksen muutoksesta liittyen IGRA-testauksen hyödyntämiseen esitestinä. Hanke toteutettiin STM:n hanketuella ja yhteistyössä THL:n kanssa.

Virtuaaliset tuberkuloosimateriaalit

Vuonna 2024 hankkeessa valmistui yskösnäytteen ohjevideo ja virtuaalikierron sairaalan ilmaeristyshuoneeseen. Molemmissa hyödynnetään tietokoneavusteista

kielen kääntämistä ja lukemista. Vuoden 2024 aikana koottiin esittelymateriaalit keuhkojen röntgenkuvauksesta ja videotuetusta lääkähoidosta. Materiaalit on suunnattu potilaille ja väestölle, ja terveydenhuollon ammattilaiset voivat hyödyntää niitä ohjaustyössä. Vuoden 2025 aikana tuotettiin kokonaisuus aiheesta yskösnäytteiden tutkimukset laboratorioissa sisältäen virtuaaliesittelyn laboratoriosta ja kolme videoa värjäys-, viljely- ja geenimonistustutkimuksista. Vuonna 2022 alkaneen hankkeen toteuttamiseen on saatu Nummelan säätiön rahoitusta.

Vaikeahoitoisten potilaiden hoidon toteutumista ohjattiin ja vaikutettiin tuberkuloosin valtakunnallisiin suosituksiin

Tuberkuloosin hoidon valtakunnallinen asiantuntijaryhmä antoi konsultaatioapua vaikeahoitoisissa tuberkuloositapauksissa potilaita hoitaville lääkäreille keskittyen monilääkeresistentteihin (MDR) ja erittäin lääkeresistentteihin (XDR) tapauksiin sekä muuten lääkkeitä vastustuskykyisiin tai vaikeahoitoisiin potilaisiin. Filhan johtamaan ryhmään osallistui keuhkosairauksien ja infektiosairauksien erikoislääkäri jokaisesta yliopistosairaalaista, kolme lasteninfektioleäkäreä ja THL:n edustaja. Ryhmän toimintaan saatiin STM:n rahoitus ja tukea Nummelan säätiöltä.

Lisäksi Filhalla oli edustus THL:n asettamassa **Valtakunnallisessa tuberkuloosin torjunnan asiantuntija-**

ryhmässä, jonka tehtävänä on tuberkuloosin seurannan, ehkäisyn ja erilaisten torjuntatoimien koordinoimista maassamme.

Tuberkuloosista viestittiin väestölle monimuotoisesti

Väestölle sekä myös medialle tarkoitetun **tuberkuloosi.fi**-sivuston avulla on mahdollistettu ajantasaisen, monipuolisen ja luotettavan tuberkuloositiedon nopea saatavuus. Terveydenhuollon työntekijät ohjaavat lisääntyvästi potilaita, heidän omaisiaan sekä tuberkuloosille altistuneita sivustolle.

Sivusto toimii 12 kielellä: englanniksi, ruotsiksi, venäjäksi, viroksi sekä somalin, arabian, kiinan, darin, kurdin ja ukrainan kielellä. Vuonna 2025 julkaistiin käännös tagalogin kielelle sekä päivitetty kiinankielinen versio. Sivustolla on myös ukrainankieliset herätevideot, TB-oireet, TB-hoito ja TB-oppaat, jotka on käännetty myös englannin kielelle sekä paljon muuta oheismateriaalia terveydenhuollon käyttöön.

tuberkuloosi.fi -sivustoilla käydään ympäri maailmaa, yhteensä käyntejä tilastoitiin yli 175 000 vuodessa. Eniten tietoa etsitään suomen-, englannin-, arabian- sekä venäjänkielisiltä sivuilta aiheista oireet, tartunta, tuberkuloosirokotus ja hoito. Vuonna 2025 tagalog lisättiin uutena kielenä sivustolle. Sivuston

toimintaa ovat rahoittaneet yksityiset tuberkuloosisäätiöt ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Vertaistuki – ammatillisen tuen lisäresurssi

Vertaistuesta hyötyvät kaikki lääkettä saavat tuberkuloosipotilaat. Lääkehoito on pitkä (6–18 kk), ja potilas tarvitsee paljon tukea ja motivointia jaksakseen viedä lääkityksen loppuun asti. Vertaistuki toimii julkisten palvelujen rinnalla, täydentäen ja tukien ammatillista työtä.

Filha jatkoi vuonna 2025 vertaistukitoiminnan tarjoamista pääasiallisesti TOIVO-vertaistukisovelluksen kautta. TOIVO-vertaistukisovellus on helppokäyttöinen, nykyaikainen ja maksuton mobiilisovellus, joka mahdollistaa anonyymien yhteydenoton vertaistukijaan, jolloin kynnys yhteydenottoon madaltuu.

Vertaistuesta ja TOIVO-sovelluksesta tiedotettiin Filhan omalla sivustolla, tuberkuloosi.fi-sivustolla, Terveyskylä.fi-sivustolla ja sosiaalisessa mediassa. Vertaistukitoiminta oli näkyvillä Valtakunnallisella Tuberkuloosipäivällä 5.5.2025, Sairaanhoidajapäivillä 6.–7.11.2025 ja Tartuntatautipäivillä 11.–12.11.2025. Lisäksi vertaistukitoimintaa mainostettiin Filhan järjestämässä koulutuksessa sekä Filhan Näkökulmia keuhkoterveysteen -blogissa. Loppuvuodesta valmistui esteettön animoitu virtuaaliopas.

VIDEOKIRJASTO ON AMMATTILAISIA VARTEN

Videokirjasto on terveydenhuollon ammattilaisille tarkoitettu täydennyskoulutusfoorumi, josta löytyy tietoa eri keuhkosairauksista, allergioista, atooppisesta ihottumasta sekä tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden hoidosta lyhyiden videoluentojen muodossa.

Videokirjasto vaatii tunnistautumisen. Näin voidaan taata, että kirjasto on vain Valviran rekisteristä

löytyvien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten käytössä. Osassa hyvinvointialueita Videokirjaston linkki on lisätty ammattilaisten intranettiin omaehtoista kouluttautumista varten. Kirjastoa käytetään myös uusien työntekijöiden perehdytyksessä. Projektia rahoitetaan yritys yhteistyöllä. Kävijöitä oli yhteensä n. 1000 vuoden 2025 aikana. Lääkäreitä kirjastossa vieraili noin 170.

Aikuisen astma

Videot on sijoitettu aihepiireittäin allaolevaan haitariin. Voit avata tai sulkea tason painamalla hiirellä punaista palkkia. Videokirjaston sisältö täydentyy vuoden 2021 aikana.

Aikuisen astma -osion sisällysluettelo (A4 pdf, avautuu erilliseen välilehteen.)

Milloin epäilen astmaa (oireet)

Milloin epäilen astmaa

Minkäläinen sairaus astma on. Miten astma oireilee ja mikä sairautta pahentaa. Minkäläinen oire ei ole astmaa. Mitä astman fenotyyppiä on olemassa.

Kesto: 06:23

Miten astmadiagnoosi tehdään

Astman hoito

KANSALLINEN SISÄILMA JA TERVEYS -OHJELMA

Filha vastaa STM:n rahoittamassa Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelmassa 2018–2028 terveydenhuollon ammattilaisten kouluttamisesta. Tavoitteena on lisätä tietoa sekä vahvistaa terveydenhuollon ammattilaisten osaamista sisäympäristössä oireilevan potilaan hoidossa. Ohjelman yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Maksuton sisäilmawebinaari terveydenhuollon ammattilaisille järjestettiin 30.10.2025. Sisällöissä painotettiin, mitä ”Sisäilmaan liittyvän oireilun ja sairastumisen hoitosuositus” tuo käytäntöön, sekä mitä terveydenhuollon ammattilaisen tulee ottaa huomioon, kun potilaan oireilun syyksi epäillään sisäilmaa. Kohdeyrymänä olivat perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja työterveyshuollon lääkärit, hoitajat ja muut asiantuntijat sekä kaikki asiasta kiinnostuneet ter-

veydenhuollon ammattilaiset. Webinaariin ilmoittautuneita oli 390 ja live-lähetystä seurasi 222 henkilöä. Webinaarin tallennetta katsoi myöhemmin 104 katsojaa. Todellinen osallistujamäärä saattaa olla suurempi, mikäli yhden linkin kautta useampi henkilö on seurannut webinaaria.

Vuonna 2025 tehostettiin ohjelman aikana tuotettujen materiaalien jalkautusta terveydenhuollon ammattilaisille erillisen viestintäsuunnitelman mukaisesti. Markkinoinnissa painotettiin tulevaa webinaaria sekä Filhan tuottamia verkkokursseja, ohjetta epäiltyjen sisäympäristöön liittyvien oireiden selvittelyyn ja hoitoon, Videokirjastoa sekä muita ohjelmassa tuotettuja materiaaleja, jotka on suunnattu terveydenhuollon ammattilaisille. Lisäksi tarkistettiin Filhan tuottamien materiaalien ja verkkokurssien sisältöjen päivitystarpeet.

VALTAKUNNALLINEN KEUHKOSYÖPÄOHJELMA

Filha on ollut mukana perustamassa uutta Valtakunnallista keuhkosyöpäohjelmaa yhteistyössä keuhkosyöpätyöryhmän ja yliopistosairaaloiden kanssa. Ohjelman tavoitteena on keuhkosyövän diagnostiikan ja hoidon parantaminen Suomessa, sillä keuhkosyövän ennuste on Suomessa huonompi verrattuna muihin Pohjoismaihin. Lisäksi keuhkosyöpä on suurin syöpäkuolemien aiheuttaja Suomessa. Filha vastaa ohjelman koordinoinnista, terveydenhuollon ammattilaisten koulutuksesta ja ohjelman hallinnoinnista.

Vuonna 2025 viimeisteltiin kymmenvuotisen Valtakunnallisen keuhkosyöpäohjelman kirjoittamistyötä. Ohjelma kävi kommenttikierroksella, kommentit käsiteltiin työryhmän kesken ja tarvittavat muokkaukset tehtiin ohjelman kirjoitukseen. Ohjelma on lähetetty Sosiaali- ja terveysministeriöön alkusanojen kirjoittamista varten.

Osana ohjelmaa on nimetty alatyöryhmiä koostamaan ohjelman eri osa-alueita, kuten esimerkiksi keuhkosyövän diagnostiikkaa, hoitoa ja seuranta. Filha toimii alatyöryhmien koordinaattorina, huolehtii käytännön järjestelyistä ja osallistuu alatyöryhmien tuotosten tekemiseen. Vuonna 2025 valmistui diagnostiikkasuositus sekä stereotaktisen sädehoidon suositus.

Lisäksi työn alla on kirurgisen hoidon suositus sekä keuhkosyövän seurantasuositus.

Ohjelmassa järjestettiin Keuhkosyövän diagnostinen polku -koulutus 26.8.2025. Koulutus pohjautui vuonna 2025 valmistuneeseen diagnostiikkasuositukseen ja oli suunnattu lääkäreille.

Lisäksi vuoden aikana laadittiin raportti keuhkoyliääkäreille suunnatusta kyselystä keuhkosyövän diagnostiikan, hoidon ja seurannan käytännöistä. Raporttia hyödynnetään ohjelman suunnittelussa ja arvioinnissa.

Vuoden aikana keuhkosyöpäohjelman työryhmä kokoontui kerran. Ohjelmatyötä rahoitetaan säätiötuella ja yritys yhteistyöllä.

TUPAKKA- JA NIKOTIINITUOTTEIDEN KÄYTÖN VÄHENTÄMINEN JA LOPETTAMISEN TUKI

Filhassa on pitkään tehty johdonmukaista työtä tupakoinnottomuuden ja nikotiinittomuuden edistämiseksi ja nikotiinivieroituksen kehittämiseksi. Perinteinen tupakointi ja nuuskaaminen vähenee väestössä hitaasti ja uudempien nikotiinituotteiden kuten sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien käyttö on viime vuosina lisääntynyt.

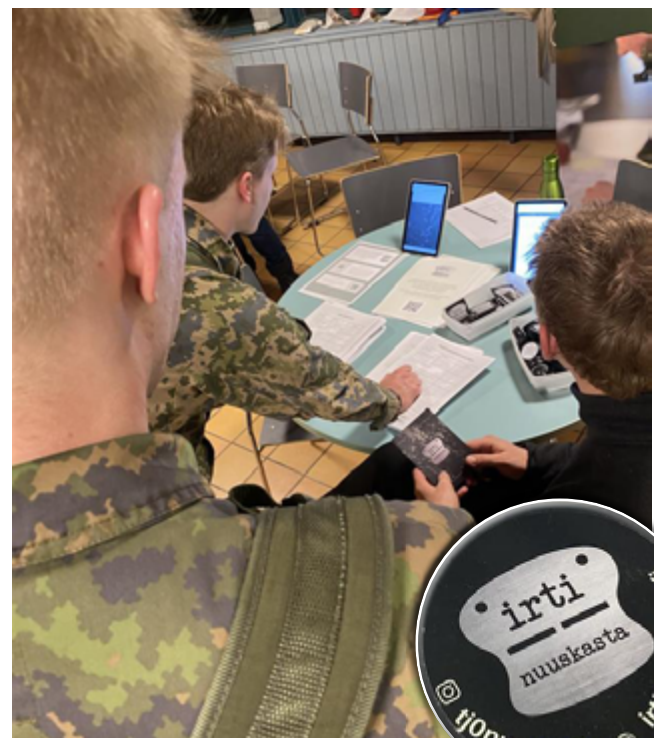
Tuimme terveydenhuollon osaamisen päivittämistä järjestämällä webinaareja ja kehittämällä sekä päivittämällä tupakka- ja nikotiinivieroituksen verkkokursseja. Jatkoimme työtä tupakkavieroituksen puheeksi oton ja hoidon kehittämiseksi yhteistyössä hyvinvointialueiden, työterveyshuollon ja muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Yhteiskehittäminen sisälsi tupakka- ja nikotiinivieroituksen paikallisten toimintamallien luomista tai päivittämistä sekä näistä malleista viestimistä sekä sisäisesti terveydenhuollossa, että suoraan tupakka- ja nikotiinituotteita käyttäville. Tupakkapolitiikkaan vaikutettiin yhteistyössä muiden julkisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Irti nuuskasta -hanke (2019–2025)

Filhalla ja Puolustusvoimilla on ollut tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön vähentämiseen liittyvää yhteistyötä vuodesta 2013. Vuoden 2019 alusta käynnistyi STEAn rahoituksella *Irti nuuskasta -hanke*, joka tähtää varusmiesten nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen tai vähentämiseen. Hankkeen tavoitteina on tarjota varusmiehille tietoa tupakka- ja nikotiinituotteiden vaikutuksesta terveyteen ja toimintakykyyn sekä esim. omaan taloudelliseen tilanteeseen, vahvistaa lopettamismotivaatiota sekä tarjota työkaluja oman lopettamisprosessin tueksi. Tuotteita käyttämättömille annetaan positiivista palautetta ja vahvistetaan suojaavia tekijöitä. Lisäksi hanke tarjoaa Puolustusvoimille

asiantuntemustaan tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamiseen liittyen esim. materiaaliuutannossa ja koulutuksissa.

Vuonna 2025 hankkeessa kohdattiin yhteensä 1747 varusmiestä sotilaskodeissa järjestetyissä iltatilaisuuksissa, urheilutapahtumissa ja muissa tilaisuuksissa. Irtinuuskasta.fi -sivuston sisältö päivitettiin kattamaan kaikki tupakka- ja nikotiinituotteet ja käännettiin ruotsiksi. Vierailuja verkkosivuilla oli vuoden aikana 58529. Hankkeen pääasiallisena viestintäkanavana toimi Instagram-tili *tj0nuuskalle*, jonka kautta tavoitettiin 333465 tiliiä. Tavoitettujen tilien käyttäjistä 50 % oli 18-24-vuotiaita ja 75 % miehiä. Tilille tuotettiin vertaistuellista sisältöä tukemaan tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamista kampanjoiden ja haastatteluvideoiden muodossa.

KORONASTA KUNTOON -HANKE (2022–2025)

Pitkäkestoisesta koronasta toipuville aikuisille suunnattu Koronasta kuntoon -hanke toteutettiin yhteistyössä Hengitysliiton kanssa STEA-avustuksella vuosina 2022–2024. Vuonna 2025 hankkeen

toiminnoista ja sisällöistä laadittiin itsehoito-ohjelma Terveiskylän Kuntoutumistaloon. Itsehoito-ohjelmaa ei lopulta julkaistu Terveiskylässä, vaan siitä laadittiin verkkokurssi julkaistavaksi Hyväkysymys-alustalla.

ASTMAN OMAHOIDON ABC - HANKE (2023-2026)

Astman omahoidon ABC -hanke tukee työikäisiä astmaa sairastavia omahoidossa. Hankkeen tavoitteet ovat astmaa sairastavan omahoitoon liittyvien tietojen ja taitojen lisääntyminen sekä motivaation ja pystyvyyden tunteen kasvaminen. Hanke toteutetaan yhdessä Hengitysliiton kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat Allergia-, Iho- ja Astmaliitto sekä Suomen Apteekkariliitto. Toimintaa rahoittaa STEA.

Vuonna 2025 hankkeen työntekijät vierailivat 12 eri apteekissa ympäri Suomen sekä kolmessa pääkaupunkiseudun kauppakeskuksessa. Astmaa sairastaville annettiin ohjausta astman omahoitoon vuodenaikaisidonnaiset haasteet huomioiden. Astmanabc.fi-sivustolla vieraili 1025 käyttäjää hankkeen eri verkkokursseilla ja muissa sisällöissä, katselukertoja kertyi 2252. Kysy

asiiantuntijalta -chat toimi ajanvarausperusteisesti. Vuoden 2025 aikana pidettiin myös seitsemän eri sisältöistä asiantuntijan tietoiskua astmaa sairastaville astman omahoidosta ja astmaa sairastavia koskettavista teemoista.

Apteekeissa ja muissa hankkeen tilaisuuksissa tavattiin yhteensä 191 astmaa sairastavaa ja tietoiskuja oli reaaliajassa katsomassa 362 kuulijaa. Hankkeen palautekyselyihin vastanneista 88-98% on kokenut, että he ovat saaneet uusia tietoja ja taitoja hankkeen toimintaan osallistumisen myötä. Kyselyihin vastanneista 79-95% koki motivaationsa omahoitoon kasvaneen ja 71-84% koki pystyvänsä hallitsemaan astmaa paremmin.

Hankkeessa on viestitty aktiivisesti vuoden 2025 aikana. Hankkeen työntekijät ovat kirjoittaneet astman omahoidosta kolme lehtiartikkelia. Hankkeen palveluista on viestitty säännöllisesti Filhan ja Hengitysliiton uutiskirjeissä, hankkeen ja Allergia- iho- ja astmaliiton Instagram-tilillä. Kohtaavan toiminnan tapahtumia on mainostettu Meta-mainonnan ja paikallislehtien mainosten avulla.

LUONTOHENGÄHDYS- HANKE (2024–2026)

Vuonna 2024 käynnistynyt Luontohengähdys-hanke tarjoaa luontotoimintaa yli 50-vuotiaille hengityssairautta sairastaville Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen alueilla. Tavoitteena on vahvistaa pystyvyyden tunnetta liikkua luonnossa, lisätä tietoa luonnon hyvinvointivaikutuksista, parantaa mielen hyvinvointia, vähentää yksinäisyyttä sekä helpottaa hengityssairauksen liittyviä oireita ja parantaa elämänlaatua luontotoiminnan avulla. Toimintaa toteutetaan Hengitysliiton kanssa. Yhteistyökumppaneina toimivat Pirkanmaan ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueet sekä Suomen Apteekkariliitto. Hanketta rahoittaa STEA.

Vuonna 2025 luontoasiantuntijan ohjaamia retkiä toteutettiin yhteensä kuusi ja osallistujia oli 68. Hankkeessa jatkettiin vapaaehtoisten koulutuksia, joita järjestettiin yksi Päijät-Hämeessä ja yksi Pirkanmaalla. Vapaaehtoisten koulutuksiin osallistui 15 henkilöä. Vapaaehtoisten ohjaamia retkiä järjestettiin 15 ja niissä

oli osallistujia 178. Teemailtoja järjestettiin viisi, joista kaksi hybridinä Tampereella, kaksi hybridinä Päijät-Hämeessä ja yksi pelkästään etänä molemmille alueille. Osallistujia teemailloissa oli 124. Hanke julkaisi Hengähdä-luonnossa oppaan ja siihen kuuluvan luontolupauksen syksyllä 2025. Opasta markkinoitiin sekä kohderyhmälle että hankkeen sidosryhmille, ja se sai hyvän vastaanoton.

Hankkeen Facebook-ryhmässä oli vuoden 2025 lopussa 173 jäsentä, ja siellä järjestettiin vuoden 2025 aikana kaksi kampanjaa. Hanke toteutti mainontaa sekä viestintää kohderyhmälleen myös Instagram-tilin kautta, jossa seuraajia oli vuoden 2025 lopussa yhteensä 134. Hankkeen verkkosivuja (www.luontohengahdys.fi) päivitettiin säännöllisesti ja siellä tiedotettiin hankkeen kohtaavasta toiminnasta. Hankkeesta tiedotettiin lisäksi Filhan ja Hengitysliiton viestintäkanavissa ja tapahtumissa sekä lähellä.fi-palvelussa.

TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAISTEN VERKOSTOT

Tuberkuloosihoitajien verkosto – kollegiaalisen tuen vahvistaja

Tuberkuloosihoitajien verkostolla on erityinen merkitys kollegiaalisen tuen vahvistajana sekä tuberkuloositietämyksen ja hoitotaitojen ylläpitäjänä. Tuberkuloosihoitajilla on keskeinen rooli tuberkuloosihoidon kaikissa eri vaiheissa ja siksi heidän ammattitaitonsa ylläpito koulutus- ja verkostoitumisseminaareissa sekä kollegiaalisen tuen tarjoaminen hoitajien kesken on tärkeää.

Tuberkuloosihoitajat kokoontuivat keväällä ja syksyllä Filhan koordinoimissa Teams-kokouksissa. Hoitajia tavattiin Sairaanhoidajapäivillä 6.–7.11.2025 sekä Tartuntatautipäivillä 11.–12.11.2025.

Lisäksi Filhan verkkosivuille luodulla sivulla tiedotettiin kokouksista, koulutuksista ja ajankohtaisista asioista. Verkostoon liittyi vuoden aikana uusia jäseniä, ja tällä hetkellä jäsenmäärä on 67.

Keuhkohoitajaverkosto – tukea keuhkosairauksien hoitotyöhön

Keuhkohoitajaverkosto kehittyi ja laajentui edelleen. Verkostossa on 250 hoitajaa lähes kaikilta hyvinvointialueilta. Jäsenet ovat keuhkosairauksia hoitavia sairaanhoitajia erikoissairaanhoidosta, perusterveydenhuollosta ja yksityissektorilta.

Verkoston tarkoitus on toimia viestintä- ja vuoro-vaikutuskanavana ja mahdollistaa kommunikaatio toisten verkoston jäsenten kanssa. Verkoston jäsenet ovat myös suunnittelemassa oman alueensa koulutuspäiviä resurssiensa mukaan.

Verkosto voi viestiä keskenään tätä varten perustetulla Teams-kanavalla. Lisäksi vuosittain pidetään kaksi kokousta sekä verkoston oma koulutus. Verkosto järjestää useita kertoja vuodessa myös lyhyitä etätapaamisia.

Hengitysfysioterapeuttiverkosto – tukea keuhkosairauksien kuntoutukseen

Hengitysfysioterapeuttiverkosto laajeni edelleen ja sen toiminta kehittyi vuoden 2025 aikana. Verkostossa on yli 200 jäsentä. Jäsenet ovat fysioterapeutteja erikoissairaanhoidosta, perusterveydenhuollosta ja yksityiseltä sektorilta, järjestö- ja yhdistystoimijoita sekä ammattikorkeakoulujen lehtoreita eri puolilta Suomea.

Verkosto järjesti vuonna 2025 yhteensä kolme tapaamista verkossa Teamsin välityksellä. Lisäksi verkosto järjesti ensimmäisen livetapaamisen Tampereella Hengitysliiton Hengityskoulutuksen yhteydessä. Tapaamisissa vaihdettiin kuulumisia ympäri Suomen sekä käsiteltiin hengitysfysioterapian ajankohtaisia asioita. Verkosto jatkoi tavoitteensa mukaista toimintaa tukemalla jäsentensä toimintaa sekä edistämällä hengitysfysioterapian käytänteitä Suomessa kansallisella yhteistyöllä sekä verkostoitumisella. Verkosto osallistui vuonna 2025 kuuden aktiivisen jäsenen voimin Suomen fysioterapeuttien tuottaman ja järjestämän, hengitysfysioterapiaan erikoistuvan koulutuksen suunnitteluun ja rakentamiseen. Koulutus alkaa tammi-kuussa 2026 ja kestää loppuvuoteen 2027, ollen laajuudeltaan 15 op.

Keuhkosityöpäverkosto hoitotyön ammattilaisille

Filha toimii verkoston kokoajana ja koordinoijana. Verkosto on tarkoitettu keuhkosityöpän hoitoon osallistuville tai aiheesta kiinnostuneille hoitotyön ammattilaisille. Verkoston tarkoituksena on toimia viestinnän, verkostoitumisen, yhteistyön ja kehittämisen kanavana. Tavoitteena on löytää jäseniä jokaiselta hyvinvointialueelta.

Terveydenhuollon ammattilaisten sisäilmaverkosto

Filha ylläpitää Terveydenhuollon ammattilaisten sisäilmaverkosta osana Kansallista sisäilma ja terveys -ohjelmaa (2018–2028). Tavoitteena on löytää sisäilma-aiheesta kiinnostuneita terveydenhuollon ammattilaisia jokaiselta hyvinvointialueelta. Tällä hetkellä

verkosto toimii tiedotuskanavana, ja siihen kuuluu yli 40 ammattilaista. Vuonna 2025 verkostolle lähetettiin kahdesti kohdennettu uutiskirje. Uutiskirjeisiin koottiin webinaarin ja olemassa olevien materiaalien lisäksi muita tulevia koulutuksia sekä ajankohtaisia uutisia ja julkaisuja aihepiiriin ja Kansalliseen sisäilma ja terveys -ohjelmaan liittyen.

KOULUTUSTA TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAISTEN TYÖN TUEKSI

Vuoden 2025 aikana järjestettiin monipuolisesti koulutusta sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille.

Koulutukset järjestettiin läsnäolotilaisuuksina, verkossa sekä hybridinä. Verkossa toteutettiin eriteemaisia webinaareja. Koulutustapahtumia oli yhteensä kolmisenkymmentä. Koulutuksiin osallistui n. 2400 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista. Osa koulu-

tuksista oli Filhan omia koulutuksia ja osa järjestettiin yhteistyössä valtakunnallisten tai paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Valtakunnalliset koulutustapahtumat

Valtakunnallisista koulutuksista järjestettiin toukuussa Valtakunnalliset Keuhko- ja allergiapäivät (n. 75

osallistujaa) sekä Valtakunnallinen tuberkuloosipäivä (n. 85 osallistujaa). Valtakunnallinen Keuhkosityöpäivä lääkäreille (n. 55 osallistujaa) ja XXXVII Valtakunnalliset tartuntatautipäivät (n. 310 osallistujaa) järjestettiin marraskuussa. XI Valtakunnallinen Tupakka ja terveys -päivä (n. 70 osallistujaa) pidettiin joulukuussa. Koulutukset toteutettiin pääsääntöisesti paikan päällä, osin hybridinä.

Muut koulutustapahtumat

Alueellisia keuhkosairauksien ja allergologian koulutustilaisuuksia järjestettiin yhdentoista eri hyvinvointialueen sairaaloissa. Koulutukset suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä hyvinvointialueiden ammattilaisten kanssa ja osallistujia näissä oli yhteensä noin 750

Aiempien vuosien tapaan pidettiin astma- ja keuhko-ahtaumatautiwebinaarit neljästi vuoden aikana. Webinaarit ovat erittäin suosittuja ja osallistujia on satoja. Hoitajille pidettiin myös webinaari keuhkosityövästä, johon osallistui yli sata ammattilaista eri puolilta Suomea. Vuoden aikana järjestettiin myös sisätautilääkäreille kohdennettu webinaari interstitiaalisista ja obstruktiivisista keuhkosairauksista. Tähän osallistui noin 50 lääkäriä.

Tupakka- ja nikotiiniteemaisista koulutuksista järjestettiin sekä keväällä että syksyllä Tietoa tupakka- ja nikotiinivieroituksesta -webinaarisarja tukemaan nikotiinivieroitustyötä. Webinaareissa oli noin 150 osallistujaa. Lisäksi koulutuksia toteutettiin tuberkuloosin, keuhkosityövän ja sisäilman teemoilla.

KANSAINVÄLISTÄ TOIMINTAA

Kansainväliset koulutukset

European Advanced Course in Clinical Tuberculosis

Kansainväliset tuberkuloosikurssit ovat olleet tärkeä osa Filhan kansainvälistä toimintaa. Olemme osallistuneet **European Advanced Course in Clinical Tuberculosis-kurssin** toteutukseen vuosittain yhdessä eurooppalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa (Tuberculosis Network European Study Group Clinical Trials (TBNet), KNCV Tuberculosis Foundation ja Karolinska Institutet). Vuonna 2025 kurssi järjestettiin Saksassa.

Latentin tuberkuloosi-infektion seulonta- ja hoitokäytännöt pohjoisen ulottuvuuden maissa (2024–2025)

Filha osallistui yhtenä päätoimijana hankkeeseen, joka tehtiin yhteistyössä Pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveyskumppanuuden (NDPHS, Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being) sihteeristön, NIPH:n (Norwegian Institute for Public Health) ja NIHD:n (Estonian National Institute for Health Development) kanssa. Hanke toteutettiin Norjan ministeriön rahoituksella.

Hankkeessa selvitettiin, miten latenttia tuberkuloosi-infektiota (LTBI) seulotaan ja hoidetaan Pohjoisen ulottuvuuden (ND, Nordic Dimension) maissa. Jäsenmaille (Pohjoismaat, Baltian maat, Puola ja Saksa, mukana lisäksi Ukraina) lähetettiin sähköinen kysely aiheesta, ja tietoja syvennettiin maakohtaisilla Teams-haastatteluilla. Tuloksista koottiin artikkeli kansainväliseen alan lehteen. Tuloksista ja LTBI:n seulonta- ja hoitokäytäntöjen kehittämisestä järjestettiin symposium Tukholmassa joulukuussa 2025, johon osallistuivat myös WHO:n ja ECDC:n edustajat.

Tilaisuudessa keskusteltiin myös LTBI-rekisterin perustamisen edellytyksistä. Hankeryhmä koosti aiheesta

suosituksen LTBI-toimien kehittämisen ja yhtenäistämistarpeista. Hankkeessa saatiin tietoa latenttiin tuberkuloosi-infektioon liittyvistä käytännöistä Pohjoismaissa ja Baltian alueella, mikä hyödyttää Suomessa suunniteltavia toimintalinjauksia, kun valtakunnallinen tuberkuloosiohjelma päivitetään vuonna 2027.

EU-yhteistoimintahankkeet

Filha jatkoi toimintaansa kahdessa EU:n EU4Health-ohjelmaan kuuluvan Joint Action -yhteistoimintahankkeessa. Lisäksi toimintavuoden aikana osallistuttiin kahden uuden Joint Action -yhteistoimintahankkeen suunnitteluun, joista toinen käynnistyi lokakuussa 2025.

EU-yhteistoimintahanke syövän ja muiden tarttumattomien tautien ennaltaehkäisemiseksi vaikuttamalla riskitekijöihin (JA PreventNCD) (2024–2027)

Hankkeessa Filha vahvistaa tupakasta ja nikotiinista vieroittamisen käytänteitä yhdessä hyvinvointialueiden ja muun terveydenhuollon kanssa sekä edistää tupakattomien/nikotiinittomien työpaikkojen yleisty-

mistä Suomessa. Monilla työpaikoilla ja terveydenhuollossa on jo tehty savuttomuuspäätös, mutta sen käytännön toteuttamisessa tarvitaan vielä tukea. Yhteistyökumppaneita Suomessa ovat kuusi hyvinvointialuetta (luhva, Keusote, Varha, Pohde, Pshva, Pkhva), HUS ja neljä psykiatrista sairaalaa (HUS psykiatria, TYKS psykiatria, Niuvanniemen sairaala, Vanhan Vaasan sairaala) sekä kolme työpaikkaa. Kahdessa hankkeen työpaketissa Filha koordinoi tupakka- ja nikotiinivieroitukseen ja savuttomiin ympäristöihin liittyviä toimia laajemmin eurooppalaisella tasolla.

EU-yhteistoimintahanke vähentää kroonisten keuhkosairauksien aiheuttamia haittoja ja vähentää niiden riskitekijöitä Euroopassa (JARED) (2024–2027)

JARED-hanke käynnistyi joulukuun 2024 alussa. Hankkeen keskeinen tavoite on uusien yhteyksien luominen EU:n jäsenmaiden välille kroonisten keuhkosairauksien ehkäisyyn ja tunnistamisen tehostamiseksi sekä hoidon parantamiseksi.

Filha on vuoden 2025 aikana koordinoinut työpaketia, joka keskittyy kroonisten keuhkosairauksien varhaiseen tunnistamiseen, diagnosointiin ja hoitoon. Koordinaatiotyön lisäksi Filhan on tehnyt astman ja keuhkohtaumataudin omahoidon ohjausmateriaaleja eri maissa työskenteleville terveydenhuollon ammattilaisille ja potilaille. Hankkeen tulevana vuosina Filha tekee lisää omahoidon ohjeita terveydenhuollon ammattilaisille sekä ohjekirjan ja tieteellisen julkaisun digitaalisten välineiden käytöstä iäkkäiden omahoidon ohjauksessa.

Filha on myös osallistunut JARED:iin sisältyvien kyselytutkimusten toteuttamiseen Suomessa. Lisäksi Filha on toisessa työpaketissa osallistunut tupakka- ja nikotiinivieroituskäytäntöjen kehittämiseen ja siihen liittyvän koulutusmateriaalin luomiseen.

EU-yhteistoimintahanke savuttomien ja aerosolittomien ympäristöjen edistämiseksi (JA-SAFE) (2025–2029)

Hankkeessa Filha on vastuussa osiosta, jossa tieteelliseen näyttöön perustuen tuotetaan esim. ohjeita, suosituksia ja mediatiedotteita EU:n jäsenmaiden kansallisille ja alueellisille päättäjille sekä suoraan väestölle savuttomien ja aerosolittomien ympäristöjen edistämiseksi. Toisessa hankkeen työpaketissa Filha on mukana vahvistamassa yhteiseurooppalaisia tupakka- ja nikotiinivieroituskäytänteitä. Hanke käynnistyi lokakuussa 2025.

tavuutta, pahenemisvaiheen vaikutuksia ja kustannuksia. Aineistona on Hilmo- ja Avohilmorekistereiden tiedot. Tutkimus on osa laajempaa Suomen Akatemian rahoittamaa hanketta, jossa arvioidaan eri kansansairauksien tautitaakkaa. Tutkimusta tukee AstraZeneca

myöntämällä tutkimusrahoituksella. Tähän mennessä aiheesta on kirjoitettu kaksi käsikirjoitusta ja ne pyritään julkaisemaan vuoden 2026 aikana.

Liitteessä 1 on Filha ry:n julkaisuluettelo vuodelta 2025.

AKTIIVISTA TOIMINTAA YHTEISTYÖVERKOSTOISSA

Filha osallistui Suomen **Tarttumattomat sairaudet -verkoston** toimintaan. Verkostoon kuuluvat Diabetesliitto, Filha, Hengityслиitto, Sydänliitto ja Syöpäjärjestöt sekä Lääkäriseura Duodecim. Verkoston tavoitteet ovat yhteneväiset kansainvälisten WHO:n asettamien ja Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin konsensuslausumassa 2017 esitettyjen tavoitteiden kanssa tarttumattomien sairauksien ehkäisystä. Verkosto tekee yhteistyötä STM:n ja THL:n kanssa.

Filha vaikutti **Savuton Suomi 2030 -verkoston** työhön toimimalla tupakka- ja nikotiinivieroituksen asiantuntijaryhmän puheenjohtajatahona ja tieteellisen asiantuntijaryhmän, työvaliokunnan sekä ohjausryhmän jäsenenä. Filha toimi STESO ry:n **Nikotiiniton sote -verkoston** kansainvälisen toiminnan vastuutahona ja toimi **STEA:n rahoitusta saaneiden tupakointimattomuutta edistävien hankkeiden järjestöverkostossa (Jänis-verkosto)**. Lisäksi Filha toimi Helsingin kaupungin ylläpitämän Savuton Helsinki -verkostossa.

Filha on **Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkoston jäsen**. Verkostoon kuuluu yli 60 valtakunnallista toimijaa, jotka edistävät järjestölähtöistä ehkäisevää päihdetyötä ja haluavat toimillaan vähentää päihdehaittoja. Vuonna 2025 Filha osallistui verkoston kampanjoihin ja yhteiskehittämiseen työryhmissä.

Kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa toiminta **WHO:n, The Unionin (International Union Against Tuberculosis and Lung Disease) ja ECDC:n (Euroopan tartuntatautivirasto)** kanssa antoi Filhalle näkyvyyttä

ja ajankohtaista tietoa tuberkuloosista ja muista keuhkosairauksista.

Filha osallistui KNCV Tuberculosis Foundation:in TSRU-tutkimus- ja seurantaryhmään ja WHO:n alaisuudessa toimivan **GARD:in** (Global Alliance against Chronic Respiratory Diseases) toimintaan.

Filha toimi **Pohjoisen ulottuvuuden Hiv, TB ja liitännäisinfektiöt -asiantuntijaryhmän** puheenjohtajana ja osallistui Barentsin tuberkuloosiohjelman toimintaan sosiaali- ja terveysministeriön nimeämänä jäsenenä.

VIESTINTÄ

Filhan viestintää toteutettiin monikanavaisesti. Verkkosivuilla oli vuoden aikana yhteensä noin 58 000 käyntiä. Verkkosivuilla julkaistiin aktiivisesti uutisia sekä verkkojuttuja, muun muassa keuhkosyövän kokemusasiantuntijoiden ja vieroitushoitajan haastattelut. Uutiskirjeitä toimitettiin viisi kappaletta. Uutiskirjeiden pääasiallinen tavoite oli markkinoida koulutuksia, jonka lisäksi tiedotettiin Filhan toiminnasta laajemmin. Vuoden lopussa uutiskirjeellä oli noin 4200 tilaajaa.

Eri somekanaville (IG, FB, LinkedIn, Youtube) tuotettiin monipuolista sisältöä. Seuraajien määrä kasvoi erityisesti LinkedInissä. Viestinnässä painotettiin toiminnasta tiedottamisen ohella toiminnan tuloksia ja vaikutuksia. Filha oli mukana yhteistyökumppaneiden kampanjoissa, esimerkiksi, Savuton Suomi -päivä, Ehkäisevän päihdetyön -viikko ja Lapsen oikeuksien sopimuksen -viikko. Vuonna 2025 Filha valitsi toista kertaa Vuoden keuhkohoitajan.

Näkökulmia keuhkoterveysteen -blogiin tuotettiin yhteensä viisitoista blogia. Filha julkaisi runsaasti

artikkeleita eri ammattilehdissä. Tiedotteita lähetettiin mm. tuberkuloosin, nikotiiniuotteiden käytön lopettamisen tuen ja koronan teemoista. Filha oli mukana keuhkosyövän teemalla SuomiAreenassa, Viiden jälkeen -ohjelmassa sekä I love me -messuilla. Filha osallistui myös kansainväliseen kampanjaan TB-päivän tiimoilta. Vuoden 2025 kunta- ja aluevaalien osalta Filha julkaisi videon ja oli mukana Suomen Olympiakomitean ja Tarttumattomien sairauksien -verkoston yhteisessä kannanotossa.

Näkyvyyttä ja tunnettuutta lisättiin osallistumalla ammattilaisten tapahtumiin. Osallistuttiin muun muassa Sairaanhoidaja- ja Terveystieteiden päiville. Filha osallistui myös EPH-kongressin näyttelyyn Helsingissä yhdessä Tarttumattomien sairauksien -verkoston kanssa marraskuussa 2025.

Toimittiin aktiivisesti eri viestintäverkostoissa (esim. sisäilma, tupakka- ja nikotiini, hiv, Lapsen oikeuksien sopimuksen viestintäverkosto sekä Ehkäisevän päihdetyön viestintäverkosto). Filhan viestintäryhmä kokoontui noin kerran kahdessa kuukaudessa.

TALOUS

Yhdistyksen hanke- ja koulutustoimintaa ovat toimintavuonna tukeneet STEA, STM, Sisäministeriö, OKM, THL, yksityiset säätiöt ja yritykset. Omarahoitusosuus ja osa toiminnan kuluista on katettu yhdistyksen sijoitustoiminnan tuotoilla. Haasteena jatkossa on yleinen taloudellinen tilanne ja sen mukanaan tuomat riskit sijoitusomaisuudelle ja vuokra-tuotoille.

Yhdistyksen varsinaisen toiminnan tulot olivat 1 371 631 € ja kulut 1 935 332 €. Merkittävä osa kuluista katettiin omarahoituksella. Toimintavuoden tulos oli 30 792,64 €.

Filha painottaa sijoituksissaan erityisesti vastuullisen sijoittamisen periaatteita ja tämä on huomioitu sijoitusomaisuuden koostumuksessa. Salkussa olevista rahastoista on suljettu pois kaikki yhtiöt, joiden liikevaihdosta yli 5 % tulee seuraavilta toimialoilta:

fossiiliset polttoaineet, aseet, tupakka, alkoholi, uhkapelit, aikuisviihde ja kannabis.

Sijoitusomaisuuden vuosittaista tuottoa tarvitaan mahdollistamaan yhdistyksen tärkeää kansanterveys-työtä. Tämän vuoksi tavoitteena on sijoitusomaisuuden arvon ja siten tuoton turvaaminen yhdistyksen toiminnan mahdollistamiseksi. Toimintavuoden tulos siirretään ylijäämä/alijäämätilille. Sillä turvataan jatkuvuuden yleishyödyllisen toiminnan merkittävä vuosittainen omarahoitusosuus toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.

Toimintavuonna työtään jatkoi Filhan taloustyöryhmä, jonka jäseniä olivat hallituksen puheenjohtaja Jaakko Herrala, hallituksen jäsen Hannele Pokka, pääsihteeri Tuula Vasankari ja talousvastaava Eine Kuosmanen-Hammar. Työryhmä kokoontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa.

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

Valtuusto, hallitus ja tilintarkastajat

VALTUUSTO

Puheenjohtaja	Asko Järvinen
<i>Varsinaiset jäsenet</i>	<i>Henkilökohtaiset varajäsenet</i>
Jouni Hedman	Arja Viinanen
Leila Lehtomäki	Susanna Aalto
Pekka Puska	Maria Danielsson
Petri Ruutu	Hanna Soini
Aulikki Heinonen	Airi Sinikumpu
Anne Pietinalho	Riitta-Liisa Patovirta
Marina Erhola	Viveca Bergman
Riitta Rainio	Christina Leinonen
Eeva-Liisa Moilanen	Matthijs Feuth
Pirkko Brander	Jaana Takala
Tiina Mattila	Hanna-Riikka Kreivi

HALLITUS

Puheenjohtaja	Jaakko Herrala
Varapuheenjohtaja	Hannele Pokka
<i>Jäsenet</i>	Veli-Jukka Anttila
	Riitta Kaarteenaho
	Matti Rautalahti
	Leena Tuomisto
	Sari Viinikainen

TILINTARKASTAJAT

<i>Varsinaiset</i>	KHT Kirsi Aromäki
	KHT Sanna Riihentupa
<i>Varatilintarkastajat</i>	KHT Alexandra Gallen
	KHT Jyri Salojuuri

Yhdistyksen valtuusto kokoontui sääntömääräisiin kevät- ja syyskokouksiin. Yhdistyksen hallitus piti viisi kokousta.

Yhdistyksen jäsenmäärä vuonna 2025 oli 101. Tarkoituksena on edelleen lisätä Filhan tunnettavuutta ja laajentaa jäsenhankintaa mm. keuhkolääkäreiden keskuudessa.

Yhdistyksen henkilökunta

Yhdistyksen palveluksessa oli vuoden 2025 lopussa yhteensä 23 henkilöä. Pääsihteerin lisäksi neljä asiantuntijalääkärinä, kolme hallinnon ja viestinnän henkilöä, kaksi asiantuntijaa, kahdeksan hankevastaavaa, joista kolme on perhevapaalla, neljä hanketyöntekijää ja yksi projektisuunnittelija.

Yhdistyksen hankkeissa ja koulutuksissa käytettiin lisäksi konsultteja.

TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Yhdistyksen toiminta keskittyy keuhkosairauksien ennaltaehkäisyyn ja hoidon kehittämiseen. Koronapandemia osoitti keuhkojen toimintaa vakavasti heikentävien infektioiden merkityksen. Ahauttavat keuhkosairaudet ovat merkittäviä kansansairauksiamme eikä niiden vähentymisestä ole näyttöä. Tuberkuloosin kuva on muuttumassa ja tietotaidon ylläpitäminen sen suhteen on tarpeen. Kansallinen Savuton Suomi 2030 -tavoite vaatii vielä runsaasti toimenpiteitä ja työtä. Allergioiden ehkäisyssä suunta on muuttunut ja uudet näkemykset etenevät, mutta niiden aiheuttama kuormitus on vielä suurta. Sisäilmaoireilu vaatii ammattilaisten työn tukemista. Keuhkosyövän huono ennuste edellyttää useita toimenpiteitä. Uutena asian luonnon hyödylliset vaikutukset keuhkoterveysteen on tarpeen huomioida toiminnassamme. Työkenttää siis riittää.

Filhan toiminnasta valtaosa toteutuu hankerahoituksella. Uusien hankkeiden rahoituksen saamiseen liittyy riskejä, jotka pyritään minimoimaan tekemällä korkealaatuista työtä ja siten osoittamalla yhdistyksen kyky toteuttaa hankkeita panostamalla hankkeiden huolelliseen suunnitteluun, toteuttamiseen ja seurantaan sekä keskittymällä kansanterveydellisesti merkittäviin keuhkoterveyttä parantaviin osa-alueisiin ja toimenpiteisiin.

Terveystieteiden kentällä tapahtuvat muutokset, etenkin hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen, korostavat rooliamme keuhkosairauksien ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Tällä tähtäämme keuhkosairauksin aiheuttaman tautitaakan vähentämiseen ja terveydenhuollon toiminnan tukemiseen. Yhteistyö, verkostoituminen ja uusien toimintamenetelmien kehittäminen takaavat ajantasaisuuden. Yhdistyksen toiminta vaatii asiantuntevaa ja sitoutunutta henkilökuntaa sekä suuntalinjoja viitoittavaa luottamushenkilöjohtoa.

- Brehm TT, Akkerman OW, Sotgiu G, ..., Vasankari T, Mandalakas A, Kay A, Ness T, Torricco MM, Günther G, Kuksa L, Guglielmetti L, García-Basteiro AL, Marks GB, Pulcini C, Lange C. Clinical standards for antimicrobial stewardship in TB care. *IJTL Open*. 2025 Dec 10;2(12): 716-726. doi: 10.5588/ijtldopen.25.0522. PMID: 41395320; PMCID: PMC12699960.
- Bousquet J, Sousa-Pinto B, Vieira RJ, ..., Vasankari T, ..., Fonseca JA. Methodology for the Development of the Allergic Rhinitis and Its Impact on Asthma (ARIA)-EAACI 2024-2025 Guidelines: From Evidence-to-Decision Frameworks to Digitalised Shared Decision-Making Algorithms. *Allergy*. 2025 Nov 21. doi: 10.1111/all.70100. Epub ahead of print. PMID: 41268627.
- Danielsson M, Lammi A, Sandström P, Siitonen S, Ruohola J-P, Ollgren J, Pyllkänen L, Vasankari T. Use of nicotine products and withdrawal support among personnel of the Finnish Defence Forces. *BMJ Mil Health Published Online First*: 02 April 2025. <https://doi.org/10.1136/military-2024-002924>
- Eklund D, Lammi A, Kokko J, Pihlainen K, Vaara J, Danielsson M, Vasankari T. Liikunta apukeinona tupakka- ja nikotiiniuotteiden käyttöä lopetettaessa. *Sotilaslääketieteen aikakauslehti* 2025; 100(2): 35-39.
- Hasala H, Mattila T, Kreivi HR, Avellan-Hietanen H, Vasankari T, Herse F, Leskelä RL, Toppila-Salmi S, Erhola M, Jääskeläinen T, Haahtela T. Increasing sleep apnoea burden in the elderly in Finland from 1996 to 2018: A national registry study. *Respir Med Res*. 2025 Aug 23;88:101201. doi: 10.1016/j.resmer.2025.101201. PMID: 40885118.
- Hellen M, Ruoronen T, Toppila-Salmi S, Vasankari T, Kreivi HR, Mattila T, Ollila HM, Strausz S. Temporal changes in blood biomarkers associated with sleep apnoea severity: a retrospective cohort study in Finland. *BMJ Open*. 2025 Feb 22;15(2):e090895. doi: 10.1136/bmjopen-2024-090895. PMID: 39987013; PMCID: PMC11848660.
- Integrated approach to tuberculosis and lung health: Policy brief. Vasankari T as a member of the expert group. WHO 2025. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240107526/>
- Khalife G, Waris J, Bødtger U, Isaksson J, Neumann K, Harðardóttir H, Andersén H, Jekunen A, Lovén M, Vasankari T, Nurmi-Rantala S, Torkki P. Comparative study of lung cancer care and survival outcomes across the Nordic countries. *Acta Oncol*. 2025 Jun 4;64:734-741. doi: 10.2340/1651-226X.2025.42778. PMID: 40468524; PMCID: PMC12160590.
- Lindahl A, Aro M, Vasankari T. Koronainfektion aiheuttamat pitkäaikaismuutokset keuhkoissa. *Duodecim* 2025;141(2):159-64.
- Lopmeri M, Mattila T, Tokola K, Vasankari T, Jääskeläinen T, Lahti J, Vasankari T. Association of impaired pulmonary function and objectively measured physical activity in a population study. *Sci Rep*. 2025 Jul 24;15(1):27004. doi: 10.1038/s41598-025-12517-2. PMID: 40707715; PMCID: PMC12289899.
- Okker M, Lindgren K, Ryyänänen H, Myllärniemi M, Ainola M, Hollmen M. Exploring the Impact of Telerehabilitation on Physical Performance in Patients with Pulmonary Fibrosis. *Telemedicine reports* 2025; 6(1): 243-252
- Peiró-Pérez R, Krizan H, Duric A, Boned-Ombuena A, Di Girolamo C, Dreher A, Garcia-Sierra M, Giusti A, Hay G, Plantz C, Sandström P, Iszatt N and Brukalo K. Development of a harmonized approach for healthier living environments in European local communities through JApventNCD: Closing the gap between research and practice. *Scandinavian Journal of Public Health*. 2025;53(3_suppl):35-42. doi: 10.1177/14034948251366386
- Peuranheimo P, Kreivi HR, Ollgren J, Strausz S, Vasankari T, Ruoronen T, Ollila HM, Hillamaa A, Toppila-Salmi S, Mattila T. Increasing incidence and burden of obstructive sleep apnoea in the Finnish population: A cohort study from 2005 to 2019. *Respir Med*. 2025 Aug;244:108155. doi: 10.1016/j.rmed.2025.108155. Epub 2025 May 14. PMID: 40379152.
- Pinheiro M, Aguiar A, Moreira DN, ..., Vasankari T, Vilaplana C, Duarte R. A multinational Delphi consensus on tuberculosis screening of migrants in Europe. *ERJ Open Res*. 2025 Dec 22;11(6):00574-2025. doi: 10.1183/23120541.00574-2025. PMID: 41438856; PMCID: PMC12720149.
- Ruokolainen O, Ollila H, Sandström P, Härkänen T, Rautanen M. Smoking cessation services and willingness to receive quitting support among people living in prison in Finland. *Drug Alcohol Rev*. 2025. <https://doi.org/10.1111/dar.14051>
- Ryyänänen H, Sovijärvi A, Kuronen I, Ahokas E-K, Valtonen M, Ihalainen J-K, Multanen J. Validity and Short-Term Repeatability of a Novel Hand-Held Respiratory Health Meter for the Assessment of Dynamic Maximal Respiratory Pressures in Healthy Young Adults. *Medical Devices: evidence and research* 2025; 18: 297-308
- Sandelowsky H, Løkke A, Kocks JWH, Grøttum HS, Bakke PS, Vasankari T. The Burden of COPD with Type 2 Inflammation in North-West Continental Europe. *Int J Chron Obstruct Pulmon Dis*. 2025 Aug 7;20:2767-2785. doi: 10.2147/COPD.S523371. PMID: 40791927; PMCID: PMC12338087.
- Sousa-Pinto B, Bousquet J, Vieira RJ, ..., Vasankari T, ..., Fonseca JA. Allergic Rhinitis and Its Impact on Asthma (ARIA)-EAACI Guidelines-2024-2025 Revision: Part I-Guidelines on Intranasal Treatments. *Allergy*. 2025 Dec 1. doi: 10.1111/all.70131. Epub ahead of print. PMID: 41324154.
- Van Den Bulcke M, Rossetti F, A. Poirel H, Denoel S, Frostrup Hansen T, Langballe Sandgren B, Pastorino R, Sandström P, Schaub S, van Hoof W, van Oudenhove E and Vasankari T. Personalised risk-stratified approaches in prevention of cancer and other NCDs: The Joint Action PreventNCD project. *Scandinavian Journal of Public Health*. 2025;53(3_suppl):54-60. doi: 10.1177/14034948251384404
- Kirakosyan O, Reimann M, Andersen AB, ..., Vasankari T, Parris V, Özkara Ş, Lange C, Brehm TT. Use of putative hepatoprotective agents as an adjunct to anti-TB treatment in Europe. *IJTL Open*. 2025 Feb 1;2(2):101-106. doi: 10.5588/ijtldopen.24.0498. PMID: 39959402; PMCID: PMC11827669.
- Wichmann V, Iivanainen S, Mattila L, Kokkonen VP, Jartti A, Kurtti A, Kaarteenaho R, Andersen H, Jekunen A, Vasankari T, Koivunen J. Lung cancer screening in Finland: a prospective randomized trial. *Acta Oncol*. 2025 Jun 11;64:769-774. doi: 10.2340/1651-226X.2025.43093. PMID: 40497290; PMCID: PMC12171981.

Filha ry
Sibeliuksenkatu 11 A 1, 00250 Helsinki
Puhelin 044 566 9034
www.filha.fi